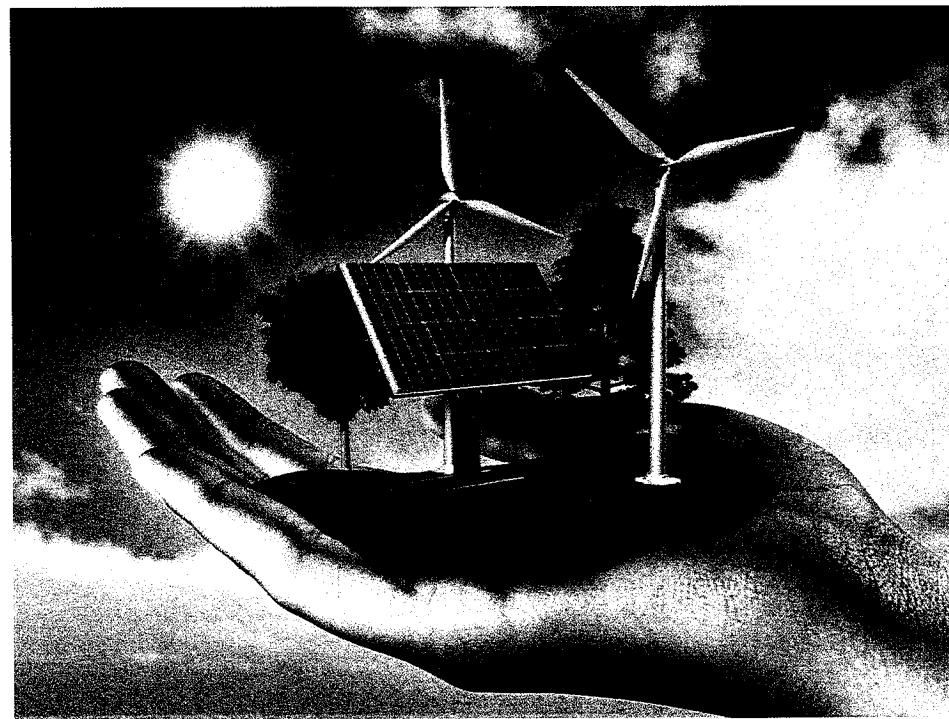

ОБЩИНА МАДЖАРОВО

ПРОГРАМА

**ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГорива
2020 – 2029 ГОДИНА**

Маджарово 2020 г.

ОБЩИНА МАДЖАРОВО

**гр. Маджарово 6480, ул. „Петър Ангелов“ № 1
област Хасково, madjarovo@aby.bg**

**Програмата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и
биогорива в община Маджарово е приета с Решение № 22 по Протокол № 10 от
заседание на Общински съвет - Маджарово, проведено на 26.11.2020 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ*
- 2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА*
- 3. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ*
- 4. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА*
- 5. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ*
- 6. ОПРЕДЕЛЕЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ*
- 7. ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ (НПДЕВИ)*
- 8. ПРОЕКТИ*
- 9. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА ОТ РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ*
- 10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ*

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Общинската програма за наследяване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива /ОПНИЕВИБГ/ се разработва в съответствие с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници /НПДЕВИ/ и съгласно нормативните изисквания на чл. 10, ал. 1 и ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници /ЗЕВИ/.

Чрез първоначална оценка на потенциала, развитие и последващо оптимално използване на енергийните ресурси, предоставени от възобновяеми енергийни източници, се цели да се постигне устойчиво енергийно развитие и намаляване използването на конвенционални енергийни източници и ограничаване на вредните въздействия върху околната среда от дейностите в енергийния сектор.

Новата енергийна политика на ЕС е продуктувана от промените в климата, които особено в последните години отправят все по-тревожни сигнали за човечеството.

Глобалните предизвикателства свързани с околната среда изискват отговор и действия на глобално, регионално, национално и местно ниво.

Към страните членки (СЧ) се поставят все по-високи изисквания за увеличаване дяла на възобновяемата енергия в крайното енергийно потребление. Тези изисквания се регламентират с редица правни норми на първичното и производно право на ЕС и се транспортират в националните политики и законодателства на страните членки.

2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Държавната политика в областта на възобновяемата енергия се определя посредством изискванията, посочени в Директива 2009/28/EО на ЕП от 23.04.2009 г. за наследяване използване на енергията от възобновяеми източници. Съгласно разпоредбите на директивата, делът на енергия от ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия в България трябва да достигне 16 % през 2020 година, включително 10 % дял на енергията от ВИ от потребление на енергия в транспорта.

Според последни доклади на МЕ, България е постигнала поставената ѝ цел от 16% енергия от ВИ включени в енергийния микс за крайни потребители. На този етап от това следва, че държавата няма да присъединява инсталации за производство на енергия

от ВИ към енергийната мрежа на преференциални цени. На преден план пред европейските държави седи поставянето на цел за спестяване на енергия до 2030 година.

Представените в НДПВЕИ национални цели за развитие на ВЕИ могат да бъдат обобщени по следния начин:

- да се увеличи дялът на ВЕИ в брутното производство на електрическа енергия;
- да се заменят конвенционалните горива и енергии, използвани за отопление и БГВ;
- да се настърчи потреблението на течни биогорива – чрез поемане на ангажимент по Директива 2003/30/ЕС за нарастване на пазарния дял на биогоривата съобразно реалните възможности и пазарните условия в страната.

Целите на общинската програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2020 – 2022 г. са съобразени с развитието на Северен централен район за планиране, особеностите и потенциала на община Ветово.

Основните цели на програмата са:

- Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, подобряване на средата и условията за живот и труд;
- Изграждане на устойчива енергийна политика на територията на общината;
- намаляване разходите за енергия в обекти и сгради, чрез внедряване на енергоспестяващи технологии;

3. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Законът за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) е основният нормативен акт, регламентиращ националната политика в областта на използването на енергията от възобновяеми източници. Според закона държавната политика за насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници се определя от министерски съвет и се провежда от министъра на енергетиката, който разработва, актуализира и внася за приемане от МС Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници /НПДЕВИ/.

За изпълнението на държавната политика за насърчаване производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници отговаря изпълнителният

директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), чийто основни отговорности се състоят в следното:

- организиране изпълнението на дейностите и мерките, включени в НПДЕВИ;
- съдействие при разработването и изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива;
- организиране на извършването на оценки за наличния и прогнозния потенциал на видовете ресурси за производство на енергия от възобновяеми източници на територията на страната.

Конкретните законоустановени изисквания към представителите на местната власт се изразяват накратко в изготвянето и приемането на Общинска програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и в организиране на изпълнението на разписаните в програмата мерки.

Съгласно разпоредбите на ЗЕВИ и в частност чл. 10, ал. 1 Кметът на общината разработва и внася за приемане от общинския съвет общински дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива /ОПНИЕВИБГ/ в съответствие с НПДЕВИ, които включват:

1. Данни от оценките за наличния и прогнозния потенциал на местни ресурси за производство на енергия от възобновяем източник;
2. Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане или реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради – общинска собственост;
3. Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при външно изкуствено осветление на улици, площи, паркове, градини и други недвижими имоти – публична общинска собственост, както и при осъществяването на други общински дейности;
4. Мерки за насърчаване на производството и използването на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане, произведена от възобновяеми източници, както и такава, произведена от биомаса от отпадъци, генериирани на територията на общината;
5. Мерки за използване на биогорива и/или енергия от възобновяеми източници в общинския транспорт;

6. Анализ на възможностите за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници върху покривните и фасадните конструкции на сгради – общинска собственост;

7. Схеми за подпомагане на проекти за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, включително индивидуални системи за използване на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, за производство и потребление на газ от възобновяеми източници, както и за производство и потребление на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

8. Схеми за подпомагане на проекти за модернизация и разширение на топлопреносни мрежи или за изграждане на топлопреносни мрежи в населени места, отговарящи на изискванията за обособена територия по чл. 43, ал. 7 от закона за енергетиката;

9. Разработване и/или актуализиране на общите и подробните устройствени планове, свързани с реализация на благоустройствени работи за изпълнение на проекти, във връзка с мерките по т. 2, 3 и 4;

10. Ежегодни информационни и обучителни кампании сред населението на съответната община за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, газ от възобновяеми източници, биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта.

Задълженията на кмета на общината, определени в ЗЕВИ, са следните:

- да уведомява по подходящ начин обществеността за съдържанието на програмите по ал. 1, включително чрез публикуването им на интернет страницата на общината;
- да организира изпълнението на програмите по ал. 1 и предоставя на изпълнителния директор на АУЕР, на областния управител и на общинския съвет информация за изпълнението им;
- да организира актуализирането на данните и поддържането на Националната информационна система за територията на общината;

- да отговаря за опростяването и облекчаването на административните процедури относно малки децентрализирани инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници и за производство на биогаз от селскостопански материали, като за целта да прави предложения пред общинския съвет за опростяването и облекчаването на процедурите;

- да оказва съдействие на компетентните държавни органи за изпълнение на правомощията им по този закон, включително предоставя налична информация и документи, организира набирането и предоставянето на информация и предоставянето на достъп до съществуващи бази данни и до общински имоти за извършване на оценката за наличния потенциал за използване на възобновяеми източници на територията на общината;

Кметът на общината внася за разглеждане от общинския съвет предложенията на областния управител относно измененията в приети от общинските съвети наредби и общи административни актове.

Съгласно нормативните изисквания на ЗЕВИ общинският съвет приема дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива.

Други нормативни документи, регламентиращи държавната и местната политика по отношение използването на енергия от възобновяеми източници, са:

- Закон за енергетиката (ЗЕ);
- Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);
- Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);
- Закон за горите;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите актове за неговото прилагане;
- Закон за водите;
- Закон за рибарство и аквакултурите;
- Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ЗООС);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ЗООС);
- Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи (ЗЕ);
- Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството (ЗУТ).

4. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

4.1. Географско местоположение и релеф

В южната част на област Хасково е разположена община Маджарово. С площта си от 247,224 km² заема 9-о място сред 11-те общини на областта, което съставлява 4,47% от територията на областта.

Общината се състои от общо 19 населени места.

Административният център гр.Маджарово се намира на 296 км от столицата на България и 61 км от областния център град Хасково. Отстои на 64,6 км. от граничен контролно-пропускателен пункт (ГКПП) Капитан Андреево.

По отношение на транспортно –географското си положение общината се намира в непосредствена близост до два трансконтинентални коридора, а именно:

- *Трансевропейски коридор № 8* - от Западна и Централна Европа през София-Пловдив-Свиленград за Истанбул, Близкия Изток, Азия и Северна Африка;
- *Траневропейски коридор №9* - от Северна Европа през Русе-Горна Оряховица-Хасково-прохода Маказа-Средиземноморието.

Релефът

Релефът на общината е хълмист и нископланински, като територията ѝ изцяло попада в централните части на Източните Родопи.

През средата на общината, от запад на изток протича река Арда.

Северно от долината ѝ на територията на община Маджарово са разположени южните склонове от централната част на източнородопския рид Гората.

На 4 km североизточно от село Ефрем, там където се събират границите на общините Маджарово, Харманли и Любимец се намира най-високият му връх Света Марина 708,6 m.

Южно от долината на Арда се простират крайните северозападни части на рида Сърта. В него на 1,5 km югозападно от село Малко Попово се издига най-високата точка на община Маджарово – връх Чаталкая 766,2 m.

На изток, в пределите на общината попада западната ниска част на Вълчеполската котловина. Най-ниската ѝ част е залята от водите на язовир Ивайловград и тук се намира минималната височина на община Маджарово – 131 m (кота преливник на язовира).

Средната надморска височина на територията на общината е 323 м надм. вис., като вертикалното разчленение е 180 m, а хоризонталното – 2.1 m/km².

Климат

Община Маджарово попада в Преходно-континенталната подобласт на Европейско-континенталната климатична област и Южнобългарската подобласт на Континентално-средиземноморската област, позната още и като преходно-континенталната климатична област. Климатът в общината се отличава и с влиянието на средиземноморския климат, което е обусловено от близостта ѝ до Бяло море. Средиземноморското климатично влияние се проявява по долината на р. Арда. Отличителните черти на климата са:

- относително мека и топла зима;
- сухо и горещо лято;
- годишен ход на валежите с ясно изразен зимен максимум и летен минимум;
- честа проява на фънови ветрове през студеното полугодие.

Средногодишната, многогодишно измерена, температура на въздуха е 12,70 °C, като средната януарска температура е 0,6.°C , а средната юлска – 22,9 °C.

Средногодишното количество на валежите е ниско – около 520 мм., като най-големите количества са през зимно-пролетния сезон, а най-малки – през летния сезон, характерен с чести и продължителни засушавания.

Климатични особености са благоприятни за виреенето и отглеждането на редица единогодишни топполюбиви култури. За останалите е нужно напояване.

Води и водни ресурси

Най-голямото повърхностно водно тяло преминаващо през община Маджарово е р. Арда.

Извира от северозападното подножие на Ардин връх. Тече на изток в дълбока долина, образувайки къси проломи /на територията на община – Горномаджаровски и Долномаджаровски/. Речното корито е покрито с алувиални наноси, със среден наклон 7,5%. Среднопланинския релеф, изграден от еоценски наслаги, риолити, андезити и техните туфи, благоприятства за развитието на ровинната ерозия. Дължината на реката в българската територия е 241,3 км., общо 271,7 км с частта в Гърция.

По долината на Арда прониква средиземноморско климатично влияние. Средногодишната температура на водата е от 6 до 130С. Името на Арда има тракийски произход и означава “Бала река”.

При преминаването си през територията на общината Арда последователно преминава през Долнополско долинно разширение, теснините Черната скала и Момина скала и малкото Маджаровско долинно разширение.

На територията на община Маджарово са изградени редица изкуствени водоеми – язовири и микроязовири, в т.ч. и част от яз. „Ивайловград“ Основното предназначение на язовира е да изравнява водите на р.Арда при използването им по подходящ график за добив на електро енергия. Язовир „Ивайловград“, както и другите водохранилища от каскада „Арда“, намаляват силата на огромните наводнения, които Арда е причинявала в миналото. Устието на язовира достига до селата Бориславци и Малки Воден.

Сред микроязовирите и водоемите на територията на община Маджарово, по-големи са: „Еникъой“- с. Бориславци; „Адачалски път“ и „До село“ – с. М.Воден; „Харман тепе“ и „Мешелика“ – с. Ефрем; „Срещу пожара“ – с. М.Брягово.

Почви

Почвите на територията на община Маджарово са разнообразни, сред които преобладават слабо излужени и излужени канелени горски почви, леко и средно песъкливо-глиниести, следвани от слабо оподзолени канелени горски почви.

В землищата на някои населени места се срещат и други видове почви, като излужени черноземи и излужени чернозем-смолници,рендзини и карбонатни черноземни.

Те са подходящи за почти всички земеделски култури.

В поречието на р. Арда почвите са алувиални, делувиално-ливадни и алувиално-делувиални.

Растителен и животински свят

В горскостопанско отношение територията на община Маджарово се включва в обхвата на Държавно горско стопанство (ДГС) - Маджарово обхваща площ от 16905,3 ха.

Горската растителност е представена от широколистни видове – дъб, благун, габър, бряст, ясен, акация, върба, липа, топола и др.

Съществуват добри условия за събиране на билки, диворастящи плодове и гъби.

От животинските видове са най-разпространени сърна, дивата свиня, лисица, вълк, чакал, зайци и др.

Източни Родопи са с най-голямо разнообразие на хищни видове птици в Европа. Със статут на застрашени от изчезване в европейски машаб са козодой, скален дрозд, авлига, скална лястовица и др.

От видовете, включени в националната Червена книга, се срещат: черен щъркел, скален орел, царски орел, морски орел, египетски лешояд, белоглав лешояд, белогръб и трипъст кълвач и др.

Изключително ценен вид, който е застрашен от изчезване в световен машаб, е черният лешояд. Той не гнезди в района, но може да бъде наблюдаван. Особено внимание заслужава белоглавият лешояд. Колонията при град Маджарово е единствената по рода си в България и една от малкото такива в Европа. Състои се от 29 двойки. Гнездата на 12-13 от тях са разположени в естествени скални ниши на масивите Кован кая /със статут на природна забележителност/ и Патрон кая /със статут на защитена местност/.

Голямо видово разнообразие имат земноводните и влечугите. Повечето от тях попадат под закрилата на Закона за биологичното разнообразие, като една част от тях са включени в Червената книга на България.

В реките обитават шаран, сом, каракус, костур и др.

Зашитени територии и биоразнообразие

На територията на община Маджарово има четири защитени територии:

- Природната забележителност "Кован кая" е обявена за защитена територия с цел опазване на редки и застрашени видове птици. От видовете, включени в червената книга на България, по скалните вулканични ниши гнездят уникалните за цяла България и Европа белоглав и египетски лешояд. Може да се види и черният лешояд или още наричан картал. Тук могат да се наблюдават и други застрашени и редки видове като

черният щъркел, белоопашат мишев, син и пъстър скален дрозд и още много други интересни видове птици.

- В близост до този природен феномен е защитената местност "Патронка". Тази защитена местност е запазила уникални дъбови гори и много други редки и застрашени растителни видове. Тук обитават 77 вида птици. Мястото е от изключително значение и за други грабливи птици като черната каня и осоядът, включени в Червената книга на България. За белоглавия лешояд защитената местност е едно от най-важните за опазването му места. Тук гнездят между 9-11 двойки от общо около 30 за България. В района са едни от малкото по-нови наблюдения у нас на застрашения в Европа ястребов орел. Защитената местност се обитава и от изключително рядката за Европа видра.

- Защитената местност "Момина скала" е част от вулканичния кратер и включва високи до 150 метра скални комплекси, сипеи, пропасти, гори и пасища разположена на южния бряг на р. Арда. Установени са около 600 вида растения, над 300 вида нощни пеперуди и около 150 вида гръбначни животни. От растенията 16 вида са включени в Червената книга на България. Скалните комплекси са гнездовище на редица застрашени и редки видове като египетския лешояд и скалния орел.

- Цялото това разнообразие от представителите на флората и фауната в района и уникалният по характера си ландшафт на вулканичния масив се допълват от защитената местност "Черната скала". Наред с голяма част от дотук изброените представители на растителните и животински видове, тук се срещат и бозайници като сърната, дивата свиня, белката, лисицата и дивата котка. От гнездящите в района 67 вида птици 22 са изчезващи в Европа.

Полезни изкопаеми

На територията на община Маджарово са разкрити няколко находища на полезни изкопаеми. От тях по-известно и добре проучено е Маджаровското ирудно поле е със значителен потенциал на ресурси на благородни метали.

В алувиалните наслаги на р. Кулиджишка и р. Арда са доказани запаси на разсипно злато.

От неметалните минерално-суровинни източници е находището на глини "Главанак". Глините от нова находище, освен като суровина за коагуланти, са изследвани и с оглед използването им в огнеупорната и керамичната промишленост.

Голям интерес представляват богатите находища на полусъщоценнни камъни – аметист, ахат, топаз, мъхест ахат, и много други, които са добра база за развитие на ювелирната и бижутерска индустрия. Тези находища не са добре проучени и се използват ограничено.

4.2. Площ, брой населени места, население

С площта си от 247,224 km² община Маджарово заема 9-о място сред 11-те общини на областта, което съставлява 4,47% от територията на област Хасково.

Селищна мрежа

На територията на община Маджарово са разположени общо 19 населени места, в това число град Маджарово – център на общината.

Град Маджарово е най-малкият град в България след Мелник.

От 1959 година, в знак на признателност към големия тракийски войвода Димитър Маджаров, селището е преименувано в Маджарово.

Обявено е за град през 1974 година.

Брой на населението

Населението на община Маджарово към 15.06.2020 г. по постоянен адрес общо по данни на ЕСГРАОН е 3494 души.

В центъра на общината – с. Маджарово, живеят 620 д. – около 17.7 % от общото население на общината.

НАСЕЛЕНО МЯСТО	БРОЙ
ГР.МАДЖАРОВО	520
С.БОРИСЛАВЦИ	156
С.БРУСЕВЦИ	0
С.ГАБЕРОВО	0
С.ГОЛЯМА ДОЛИНА	68
С.ГОРНИ ГЛАВАНАК	243
С.ГОРНО ПОЛЕ	34
С.ДОЛНИ ГЛАВАНАК	441
С.ДОЛНО СЪДИЕВО	508
С.ЕФРЕМ	44

С.ЗЛАТОУСТОВО	127
С.МАЛКИ ВОДЕН	11
С.МАЛКО БРЯГОВО	22
С.МАЛКО ПОПОВО	2
С.РУМЕЛИЯ	132
С.РЪЖЕНОВО	263
С.СЕЛСКА ПОЛЯНА	231
С.СЕНОКЛАС	38
С.ТОПОЛОВО	554

■ *Структура на населението*

Полова структура

Половата структура на населението показва съотношението между броя на мъжете и жените при населението на определена териториална единица или селище. Значението на половата структура се свързва с различията и особеностите при мъжете и жените като страни в процеса на естественото възпроизводство, тяхното място в семейството, социалния статус и участието им в трудовия процес. Съотношението между мъжете и жените се определя основно от различията в динамиката на смъртността и раждаемостта при двата пола.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ПОЛ В ОБЩИНА МАДЖАРОВО			
ГОДИНА	ОБЩО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
2010	3317	2312	1005
2015	3331	2328	1003
2019	3494	2497	997

Таблица:Полова структура на населението на община Маджарово, източник: НСИ

През периода 2012-2018 г. в изследваната територия се наблюдават известни промени в половия състав на населението. Като резултат е налице известен превес на женското население, което се запазва и през 2018г. Основен фактор за това е повишенната миграционна подвижност при мъжкото население в трудоспособна възраст.

Възрастова структура

Възрастовата структура на населението дава представа за разпределението на населението по възрастови групи. Важността на възрастовата структура на населението, произтича от факта, че хората в отделните възрастови групи притежават различни жизнени и трудови възможности и по различен начин участват в материалното производство и духовния живот в обществото. От друга страна населението се поделя на възрастови групи и в зависимост от техните репродуктивни възможности, определящи ролята им в процеса на естественото възпроизводство.

Община Маджарово	<i>Общо</i>		Население под трудоспособна възраст		Население в трудосп. възраст		Население над трудосп. възраст	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Декември 2019	3494	100	318	9,10	2094	60,00	1082	30,90
Декември 2010	3317	100	322	9,70	1804	54,40	1191	35,90

По данни от Националния статистически институт за периода 2010г. – 2019 г. се наблюдава леко увеличение на населението, като при населението в под и над трудоспособна възраст има спад спрямо 2010 г., а се наблюдава увеличение на населението в трудоспособна възраст.

Друга важна особеност е зависимостта между полово-възрастовия състав на населението и естествения му прираст.

В национален мащаб отрицателните стойности на естествения прираст се увеличават ежегодно и това води до намаляване на демографския потенциал, което е ограничаващ фактор за бъдещо социално-икономическо развитие. Отрицателният естествен прираст в комбинация със застаряване на населението силно влошава възпроизвъдствените възможности.

Подобряването на градската среда е една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на естествения прираст.

Изменението във възрастовия състав на населението е от решаващо значение за формирането на трудоспособен контингент. В резултат на ниската раждаемост, населението в под трудоспособна възраст заема най-малък дял от населението в изследваната територия.

Коефициентът на раждаемост в община Маджарово се движи в рамките на 8.7‰ (живородени деца на 1000 д. от населението) .

Икономическа активност и заетост

По данни от Дирекция „Бюро по труда“ - гр. Хасково към 31.07.2020г. регистрираните безработни лица в община Маджарово са 123 лица, като най-засегнати от безработицата са лицата над 55 годишна възраст 30 лица.

Делът на регистрираните безработните жени е по-висок от колкото на мъжете и наброява 65 души.

Регистрираните безработни до 29г. са 19 души.

В община Маджарово безработните лица са включени в следните програми за заетост и обучение:

- Регионална програма за заетост област Хасково . общо 8 лица
- Национална програма „ Предоставяне на грижи в домашна среда“ – общо 15 лица

През последните години се наблюдава една тревожна тенденция на увеличаване на броя и относителния дял на продължително безработните лица.

Равнището на безработица в района на община Маджарово в края на месец декември 2019 г. е 81 души или 14.80 %. В сравнение с 2010г. и 2015г. се наблюдава намаление на процента безработни лица.

Община Маджарово	Декември 2010г.		Декември 2015г.		Декември 2019г.	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%
	126	22,06	124	21,12	81	14,80

Средномесечният брой на регистрираните безработни през 2019 година за община Маджарово е – 79 души и е с 24 души по-малко от 2018г., когато е бил 103 лица.

Професионална структура на регистрираните безработни в края на 2019г. е както следва:

- Регистрирани специалисти -3 души.
- Регистрирани лица без специалност -61 души.

4.3 Сграден фонд и транспортна инфраструктура

Община Маджарово стопанисва и управлява сграден фонд, чрез който задоволява местни административни, културни, образователни, спортни, здравни нужди и др.

Като цяло общината е обезпечена със сгради за административни нужди, училища, детски градини, здравни заведения, читалища, музеи, галерии и други институции.

Във всички сгради на детските заведения и училищата периодично се извършва вътрешен ремонт на помещениета.

От друга страна част от сградите са с ниски топлотехнически качества, с тухлени стени без топлоизолация, с топлинни загуби до 5 пъти по-големи в сравнение с нормите за ново строителство.

Дограмата в някои от сгради е дървена, в много случаи еднокатна.

Топлинните загуби през прозорците достигат до 50% от общите топлинни загуби на сградите.

Това налага провеждане на енергийно обследване на сградите и прилагане на мерки за енергийна ефективност и използване на ВЕИ.

Таблица - Общински сгради на територията на община Маджарово към края на 2019г.

№	Общинска сграда	Адрес	Какво е отоплението на сградата
1	Общинска администрация	гр.Маджарово	Ток
2	Стария съвет	гр.Маджарово	Ток и дърва
3	Детската градина	гр.Маджарово	Ток и дърва
4	Училището	гр.Маджарово	Ток и дърва
5	Ученическия стол	гр.Маджарово	Ток
6	Културния дом	гр.Маджарово	Ток
7	Младешкия клуб	гр.Маджарово	Ток
8	Библиотеката	гр.Маджарово	Дърва
9	Фурната	гр.Маджарово	Дърва
10	Старото кино	гр.Маджарово	-
11	Хранителен магазин	гр.Маджарово	Ток
12	Старата баня	гр.Маджарово	Ток
13	Транжорната	гр.Маджарово	Ток

14	Гараж	гр.Маджарово	-
15	Ап. 9 в Бл.16, вх.А, ет.2	гр.Маджарово	Дърва
16	Ап. 4 в Бл.20, вх.А, ет.2	гр.Маджарово	Дърва
17	Ап. 8 в Бл.20, вх.Б, ет2	гр.Маджарово	Дърва
18	Ап. 2 в Бл. 6, вх.Б, ет.1	гр.Маджарово	Дърва
19	Ап. 6 в Бл. 6, вх.А, ет.2	гр.Маджарово	Дърва
20	Ап.14 в Бл.6, вх.Б, ет.5	гр.Маджарово	Дърва
21	Ап.13 в Бл.6, вх.Б, ет.5	гр.Маджарово	Дърва
22	Ап 17 в Бл.2, вх.Б, ет.1	гр.Маджарово	Дърва
23	Ап.22 в Бл.2, вх.Б, ет.3	гр. Маджарово	Дърва
24	Кметство	с.Горни Главанак	Дърва
25	Магазин	с.Горни Главанак	-
26	Магазин	с.Долни Главанак	-
27	Старото Кметство	с.Долни Главанак	-
28	Училище	с.Долни Главанак	Ток и дърва
29	Административна сграда	с.Долни Главанак	Дърва
30	Полумасивна сграда	с.Долни Главанак	Дърва
31	Кметство	с.Селска поляна	Дърва
32	Кметство	с.Златоустово	Дърва
33	Магазин	с.Златоустово	-
34	Ресторант	с.Златоустово	-
35	Кметство	с.Тополово	Дърва
36	Младешкия клуб	с.Тополово	-
37	Магазин	с.Тополово	Дърва
38	Пивница	с.Тополово	-
39	Сграда детска градина	с.Тополово	-
40	Кметство и читалище	с.Ръженово	Дърва
41	Училище	с.Долно Съдиево	-
42	Кметство	с.Долно Съдиево	Дърва
43	Читалище в строеж	с.Долно Съдиево	-
44	Кметство	с.Малко Брягово	
45	Читалище	с.Ефрем	дърва
46	Кметство	с.Сеноклас	дърва
47	Комплексна сграда	с.Бориславци	дърва
48	Читалище	с.Горно поле	-
49	Ретранслаторната станция	с.Горно поле	-

- *Домакинства*

В домакинствата отоплението основно се осъществява с електроенергия и твърдо гориво.

Електроснабдяването на община Маджарово и цялостното стопанисване на електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея се осъществява от „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД .

Има домакинства, които използват енергия от възобновяеми източници, но Община Маджарово не разполага с дани за техния брой.

В промишлените предприятия на територията на общината не се използва енергия от възобновяеми източници.

На теригорията на община Маджарово:

- Сградите на физически лица са 1642 бр.
- Сградите на промишлени системи са 127 бр.
- Сградите в сектора на услугите са 12 бр.

Транспортна инфраструктура

Главна роля на на територията на община Маджарово играе транспортната инфраструктура.

Пътищата от републиканската пътна мрежа са асфалтирани, но състоянието на настилките не е добро.

Третокласен път Любимец - Ивайловград осигурява достъпът до община Маджарово от изток, а от северозапад има връзка с пътя Хасково –Крумовград.

Общинската пътна мрежа е с дължина 66 км.

Връзката с областния град Хасково се осъществява, чрез междуобщинска автобусна линия.

Територията на община Маджарово е с изключително разнообразен релеф и поддържането на пътната мрежа в добро състояние изисква много средства, които общината трудно би могла да осигури.

Няма изградена съществаща инфраструктура. Това ограничава възможността за предоставяне на транспортни услуги, свързани с безопасността на движение, спокойствието при пътуване и спазване на минимални санитарно-хигиенни изисквания.

Липсата на паркинги, места за отдих и почивка, основни благоустройствени съоръжения и организация на движението са предпоставка за рискове от аварии и заплаха за пътниците.

Изпълняват се поетапни ремонти на уличната мрежа в общинския център град Маджарово и населените места от общината - текущи ремонти, чрез средства от общинския бюджет и възможностите на европейските програми.

Със служебни коли разполагат:

- Община Маджарово – 5 /в.т.ч. 1 бр. сметосъбиращ автомобил 10 куб.метра/
- РПУ – 1 бр.
- „Спешна помощ – 2 бр.

Отделяните вредни емисии са минимални.

4.4 Анализ на икономическото развитие по сектори

4.4.1. Селско стопанство

Селското стопанство е един от приоритетните отрасли в икономиката на общината.

Благоприятното съчетание на природо-климатичките условия в община Маджарово са предпоставка за добро развитие на селското стопанство.

Значението на селското стопанство в икономиката на общината е голямо, но то е от екстензивен тип и не отговаря на европейските стандарти. Според оценки на общинската администрация над 90% от населението в работоспособна възраст в общината се занимава със селско стопанство, като обработва малък по размер земя.

Растениевъдството и животновъдството не са развити в еднаква степен, като животновъдството е по-слабо развито.

Прилагането на остарели технологии, лошото заплащане на труда и напълно амортизирания машинен парк бяха превърнали селското стопанство в непривлекателен отрасъл.

Със стартиранието на мерките по Програмата за развитие на селските райони се осигури достъп до финансов ресурс на регистрираните земеделски производители, които с възползваха от предоставената възможност, разработиха и реализираха проекти по различни мерки. С реализацията на проектите се обнови машинния парк, създадоха се насаждения от едногодишни и многогодишни култури, бе увеличен броя на животновъдите и разнообразието и броя на отглежданите животни, изградени бяха и функционират няколко къщи за гости, като всичко това способства за по-бърз икономически растеж и повишаване качеството на живот.

Използваната земеделска площ на територията на община Маджарово, според

земеделския кадастрър, възлиза на над 63056 дка или 25,50 % от общата площ на общината, при 53% средно за страната.

Обработваема земеделска земя, Община Маджарово

Обработваема земеделска земя, Община Маджарово		
1. Ниви	33498	53.12
2. Трайни насаждения	300	0.48
3. Естествени ливади и мери и пасища	21443	34.00
4. Полски пътища	2381	3.77
5. Други	5434	8.63
Всичко	63056	100,00

Растениевъдство

Земеделието в района е свързано с отглеждането на пшеница, ечемик, дини, тютюн и малко зеленчуци. Наблюдава се силно принудително отдръпване от производството на пшеница и ечемик и то при положение, че голяма част от населението на общината разчиташе основно на тези култури за изхранване на своите животни.

Наблюдава се спад в производството на фуражни култури, което се дължи на високата им себестойност, намаляване броя на животните и екстензивното развитие на частното животновъдство. Неблагоприятна тенденция е силно намалялото производство на зеленчуци. То вече се свежда едва до самозадоволяване.

Въпреки изкуствено създадените водоеми (микроязовири и водоеми) поливните площи на практика липсват. Това е и причината за по-слабата застъпеност на интензивни селскостопански култури. Голяма част от напоителните системи и съоръжения са унищожени и разграбени. Състоянието им изисква внимателен оглед и постепенна

реконструкция съобразно специфичните нужди на частното селскостопанско производство в отделните землища. Това е възможно само, ако се обединят усилията на общината, на селскостопанските производители и на местния бизнес за привличане на средства от подходящи вътрешни и международни фондове.

Тази инфраструктура на аграрния сектор, която през последните години е зле поддържана, с ненапълно уточнена собственост и неорганизирана експлоатация. Първа стъпка към пълноценното използване на този важен ресурс е уточняването на фактическото и правно състояние и начините за използване на водоемите, след което да се изработи комплексна програма за експлоатацията им.

Част от причините за по-слабата ефективност на растениевъдния подотрасъл са:

- ниски изкупни цени;
- липса на осигурено изкупуване;
- липса на селскостопанска техника на територията на общината.

Основните насоки за решаване на проблемите в растениевъдството са следните:

- възстановяване на поливните площи;
- изменение в структурата на площите и възстановяване на традиционните земеделски култури;
- осигуряване от земеделските производители на подходяща техника, прилагане на правилен сейтбооборот и осигуряване на специализирана агрономическа помощ;

Животновъдство

Богатата фуражна база и традицията в поддържането на племенни стада са били предпоставка за добре развито животновъдство до края на изминалния век.

През последните години делът на животновъдството и на отглежданите животни непрекъснато намалява. Една от най-важните причини за това е преминаването на животновъдството в общината почти изцяло в дребния, основно семеен частен сектор, където няма условия за стопански ефективна концентрация и за въвеждане на съвременни технологии при отглеждане на голям брой животни, независимо от наличието на естествени ливади, мери и пасища.

Отглеждат се основните видове селскостопански животни – говеда, овце, птици, свине.

Като положителна тенденция следва да се отбележи развитието на пчеларството, което има добра перспектива за развитие в община Маджарово с оглед на добрия климат, растителното разнообразие и високата екологична чистота на района.

Благодарение на реализираните проекти по Програмата за развитие на селските райони животновъдството върви към уедряване и се увеличава броя на животните в едно стопанство.

Животновъдството следва да придобие фермерски тип. Това не може да стане без инвестиции и кредитни линии, за което подкрепа трябва да дойде от Държавен фонд земеделие.

Насоките за по-нататъшното развитие и утвърждаване на аграрния сектор са свързани с:

- разширяване на площите за зърнопроизводството, които да заемат ежегодно не по-малко от 50% от обработваемата земя.
- Увеличаване дела на тревните фуражи: люцерна, грахово-овесени смески, естествени ливади. Развитието на производството на изброените култури се налага от обстоятелството, че животновъдството е отрасълт, който се очертава да бъде водещ в по-нататъшното икономическо развитие на района.
- Развитие на зленчукопроизводството, на основата на поливното земеделие, с цел задоволяване нуждите на този и без това отдалечен от основните пазари район.
- Развитието на трайните насаждения се налага също от обстоятелството, че общината досега не е обезпечавана с тези продукти. В тази връзка добри са условията за череши, ябълки, праскови, лозя в почти всички населени места;
- Създаване на условия за развитие на земеделски екопродукти, след закриване на минното производство, което дава шанс на ново направление в развитието на общината – екоземеделие и екопродукция, чийто по-високи цени на пазара ще компенсират по-високата себестойност на производството.

Броят на основните видове селскостопански животни в община Маджарово е показан в следващата таблица:

ВИДОВЕ ЖИВОТНИ	Брои
Говеда – всичко	3652
в т.ч. крави	2850
Биволи – всичко	205
Овце – всичко	5251
в т.ч. овце майки	5144
Кози – всичко	775
в т.ч. кози майки	728
Свине – всичко	20
в т.ч. свине майки	20
Пчелни семейства	385
Зайци	0

4.4.2. Горско стопанство

В териториалния баланс на територията с най-голяма площ са горските територии.

В горскостопанско отношение територията на община Маджарово се включва в обхвата на Държавно горско стопанство Хасково, участък – Маджарово.

Горският фонд на Община Маджарово е 234 370 дка.

Населено място	Площ /дка/	Дял в %
ОГТ-1 ГСУ „Главанак“ на север от река Арда	209670	89,46
ОГТ-1 ГСУ „Маджарово“ на юг от река Арда	24700	10,54
ОБЩО:	234370	100

Източник: Стратегия за управление на общинската собственост

Границчи с Държавно горско стопанство Харманли на север, с Държавно горско стопанство Хасково на запад, Държавно горско стопанство Крумовград на югозапад, с

Държавно горско стопанство Ивайловград на юг и Държавно горско стопанство Свиленград на изток. Седалището на стопанството е в град Маджарово.

Държавните горски територии са 14321,5 ха (84,7%), общинските са 1946,1ха. (11,5%), частните 75,6ха. (0,4%), гори на юридически лица 0,5 ха., гори на религиозни организации 179,0 ха. (1,1%), ВСО 382,6ха. (2,3%). Административните граници на стопанството, съвпадат с тези на община Маджарово.

Горската растителност е с преобладаващи чисти и смесени издънкови дъбови гори- предимно от благун, цер, зимен дъб, космат дъб и други.

На ограничени места има малки масиви от изкуствено създадени иглолистните насаждения, смесени с издънков дъб. Иглолистните насаждения са представени от черборови и бялборови култури.

Широколистните високостъблени насаждения са представени предимно от тополови и други култури.

Горската растителност има главно климатична и хидрологична роля и за това една от важните задачи е нейното запазване и преодоляването на негативните последици от безразборното и изсичане, както в миналото, така и в наши дни.

Горите предлагат условия за развитие на екологичен и ловен туризъм, както и за развитие на производството на бързо растящи видове гори и посадъчен материал.

Обект на ловния туризъм са заекът, дивата свиня, лисиците, глухарите и други.

В горските територии има възможности и за добив на тревни груби фуражи, както и за развитие на нетно пасищно животновъдство.

Предимно се добиват дърва за огрев от твърди широколистни и технологична дървесина от бял и чер бор. Извеждат се постепенни сечи за естествено възстановяване и отгледни сечи в иглолистните култури.

Дървесните видове със стопанско значение са:

I. Иглолистни – Обикновен смърч; Сребрист смърч; Сръбски смърч; Ситков смърч; Лиственица европейска; Ела сребриста; Гръцка ела; Пирамidalна хвойна; Секвоя гигантея; Западна тuya; Тuya ректа блон; Тuya кълбовидна; Тис; Лъжекипарис; Хималайски кедър; Ваймутов бор; Пълзяща хвойна; Зелена дугласка; Бял бор; Черен бор;

II. Широколистни – Бяла бреза; Липа сребриста; Липа едролистна; Липа дребнолистна; Конски кестен; Офика; Птелея; Червен дъб; Зимен дъб; Явор планински;

Явор негундо; Явор шестил; Ясен американски; Ясен планински; Чинар; Бук; Топола; Акация; Айлант; Благун; Цер; Габер;

III. Широколистни храсти – Върба ива; Върба плачуща; Дойция; Златен дъжд; Катунастар; Керия; Синфорикарпус / Бял, Червен/; Спирея дутласка; Спирея японска; Спирея ванхути; Тамарикс; Филаделфус; Форзиция; Червен дрян; Жълт дрян; Вайгелия; Японска дюля; Чемшир обикновен; Чемшир пъстролистен; Чемшир японски; Японска слива; Хортензия; Див рошков; Люляк; Махония; Кипарис;

Географското местоположение, надморската височина, климат, растителност и други природни фактори създават условия за живот на почти всички видове дивеч, които се срещат в България.

Насоките за развитието на горското стопанство на територията на областта трябва да включват:

- разнообразяване на залесителните мероприятия (не само с иглолистни насаждения);
- реализиране на противоерозионни лесотехнически мероприятия;
- използване на потенциала на горите и тяхното обогатяване чрез култивирано отглеждане на билки и гъби;
- развитие на цикъла на добив и обработка на дървен материал, особено на неговия последен ешелон – мебелното производство.

Разпространени са следните дървесни и храстови видове:

- широколистни – бук, зимен дъб, благун, цер, червен дъб, летен дъб, габър, орех, бреза, явор, клен, ясен, мекша, шестил, липа, трепетлика, топола, полски бряст, върба и др.;
- иглолистни – бял и черен бор, смърч, бяла муга, ела зелена дутлазка, лиственица, дърводидна хвойна, атласки кедър, метасеквоя и др..

Санитарната сеч е предвидена във всички насаждения и култури, в които са установени заболели и повредени дървета.

Екологичният ефект от предвидените лесовъдни мероприятия се изразява в следното:

- увеличава се залесената площ , което е от значение както за подобряване на общата продуктивност на гората, така и за подобряване на микроклиматата в района;
- извършването на отгледните и санитарни сечи ще подобри качеството на дървостоите и здравословното им състояние;
- ще се увеличат защитните, водоохранните и водорегулиращите функции на насажденията, а така също и условията за растеж.

На територията на горскостопански участък не се наблюдават масово активни ерозионни процеси.

4.4.3. Туризъм

С всяка изминалата година туристите в община Маджарово се увеличават макар ибавно.

Все повече са и местата за настаняване. Въпреки, че не може да се каже, че туризмът храни местните както минната промишленост, съществувала до 90-те години на м.в., не са малко хората, които държат къщи за гости. Те са предимно в селата от общината и повечето не са вдигнати по европроекти.

Освен природата и спокойствието, туристите идват в тази част на Източните Родопи заради лешоядите, чудните меандри на Арда, както и заради невероятните гледки на скалистия пръстен около Маджарово. Казват, че това е кратер на отдавна застинал вулкан.

В град Маджарово може да види Историко-етнографската експозиция, която представя традициите и историята на тракийското население от Източните Родопи, както и бита и културата на жителите на Беломорска Тракия, чиито наследници са съвременните обитатели на региона.

В близост до Маджарово, в землищата на с.Студен Кладенец, с.Стари Чал и с.Бойник, общ.Крумовград се намира единственият в Източните Родопи резерват "Вълчи дол", със строг режим на охрана, в който се намира една от двете колонии на белоглави лешояди в България.

Популярни туристически маршрути в района са:

1. Маджарово - з.м. Патронкая - в посока СИ/И - 2 км. асфалтов път от центъра на града до Природозашитния център + 15 мин. пеша по горска пътека /маркиран участък/. Туристически обект - **Зашитена местност "Патронкая"**.

2. Маджарово – вр. Момина скала – в посока З – 1 км. асфалтов път от центъра на града +0,5 км. черен път +1,30 ч. пеша по горска пътека (маркиран участък). Туристически обект – **Зашитена местност „Момина скала”**.

3. Маджарово – м. Хисаря – в посока ЮИ/И – 9 км. асфалтов път от центъра на града в посока Сеноклас до маркировката + 6 км. черен път с частична макадамова настилка вляво от шосето + 20 мин. пеша по горска пътека (маркиран участък). Туристически обект – **Тракийски култов комплекс, вкл. светилище и скални ниши, тракийска и средновековна крепост, параклис „Св. Св. Кирил и Методий”**.

4. Маджарово – м. Окопа – в посока З – 1 км. асфалтов път от центъра на града + 0,5 км. черен път +1,30 ч. пеша по горска пътека + 20 мин. пеша по черен път (маркиран участък). Туристически обект – **Тракийски култово-погребален комплекс и светилище, вкл. 2 куполни гробници, светилище и скални ниши, средновековна крепост.**

5. Горно поле – м. Фурнаджика – м. Сиври дикме – в посока СИ/И - 1 км. асфалтов път от разклона до началото на селото + 1,5 км черен път вляво + 40 мин. пеша по горска пътека (маркиран участък). Туристически обект – **Тракийски култово-погребален комплекс, вкл. скален релеф, скална гробница, светилище и крепост.**

6. Долни Главанак – Римски път – в посока И/ЮИ - 0,4 км. асфалтов път от разклона за Бориславци (маркиран участък). Туристически обект – **Римски път**.

7. Долни Главанак – м. Бунар алътъ – в посока З/ЮЗ – 1 км. асфалтов път от центъра на селото в посока Хасково до маркировката + 0,5 км. черен път вляво от шосето + 10 мин. пеша по горска пътека (маркиран участък). Туристически обект – **Тракийско мегалитно култово съоръжение „Кромлех”**.

4.4.1. Външна осветителна уредба

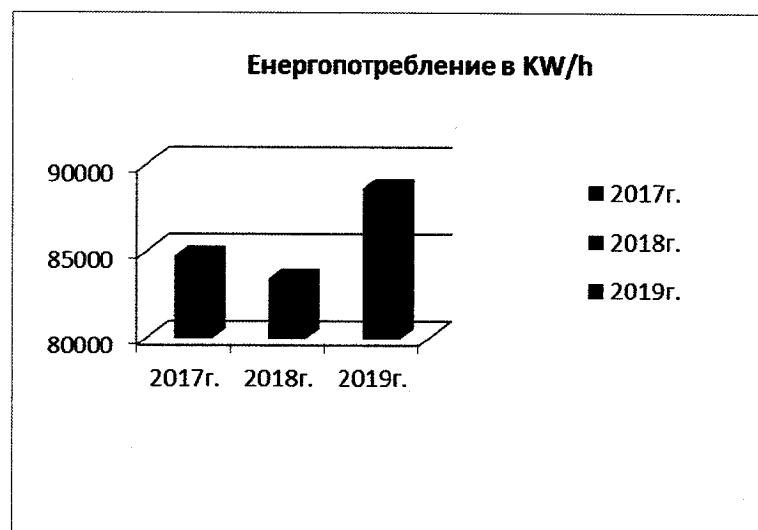
Населените места от общината са електрифицирани.

Частично уличното осветление е подменено с енергоспестяващи лампи с оглед подобряване на енергийната ефективност на осветителните инсталации.

Общината възnamерява да продължи с реконструкцията и модернизацията на системата за улично осветление.

Годишното потребление на ел.енергия за осветление на улици и площиади в КВч, от 2017 г. до 2019 г. включително, възлиза на приблизително на 256 854 КВч.

Година	Потребление в КВч
2017	84748
2018	83465
2019	88641

В промишлените предприятия на територията на общината не се използва енергия от възобновяеми източници.

4.7. Услуги

Търговската мрежа включва 20 броя търговски обекти от които:

- магазини за хранителни стоки - 8 броя / 250 кв.м.
- магазини за нехранителни стоки- 1 броя / 30 кв.м.

На територията на общината има 5 броя заведения за общесвено хранене .

По големи фирми на територията на община Маджаровов сферата на услугите са:

- „БДЗП“ ЕООД

- „Фишмен“ ЕООД
- „Дилара Домейн“ ЕООД
- „Паралел МХ Груп“ ЕООД

5. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ

Изпълнението на мерките в общинската програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници съчетава препоръките в изготвените доклади от проведените енергийни обследвания на сградите общинска собственост. При обновяването на тези сгради, освен мерки по подобряване на термичната изолация на сградата, след доказване на икономическата ефективност, могат да се включат мерки за заместване на съществуващото отопление с такова, базирано на ВЕИ, както и такива за въвеждане на термични слънчеви колектори.

Приоритетите на община Маджарово за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници са в зависимост от стратегическите цели и политиката за развитие на общината – постигане на конкурентоспособна местна икономика, подобряване стандарта на живот на населението, намаляване на емисиите на парникови газове – цели, определени от политиката за устойчиво развитие.

Структурни фондове на ЕС

Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност за периода 2021-2027 година

Програмата за иновации и конкурентоспособност за периода 2021-2027 г. (ПИК 2021-2027 г.) е пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и инновационна трансформация.

Като инструмент за прилагане на Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г. и в частност на Европейския фонд за регионално развитие, ПИК 2021-2027 г. е предвидено да допринася за постигането на следните Цели на политиката, определени на европейско ниво:

Цел на политиката 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“

Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа, чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“.

Оперативна програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

Програмна стратегия: В основата ѝ е необходимостта от осигуряване на по-добро развитие на икономическите потенциали, мобилността и привлекателната среда за живот с възможности за достъп до образование, спорт, работа и отдих, за да се повиши стандартът на живот и да се адресира проблема, свързан с демографските дисбаланси.

Приоритетните оси:

Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“

Обхват: 10-те най-големи градски общини: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, София и Благоевград.

Приоритет 2 „Интегрирано териториално развитие на регионите“

Обхват: 40 градски общини, в които има населени места над 15 000 жители.

Приоритет 3 „Техническа помощ“

Мерки за подкрепа:

- Информация и комуникация
- Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол
- Оценка и проучвания, събиране на данни
- Укрепване на капацитета на УО, бенефициите и партньорите

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2021-2027 година

Подкрепата от ОПРЧР 2021-2027 е насочена към преодоляване на предизвикателствата в сферата на пазара на труда и на пречките пред социалното включване на уязвими групи от обществото.

Приоритети:

- Приоритет 1 „Насърчаване на заетостта и развитието на умения“
- Приоритет 2 „Социално включване и равни възможности“

- **ПРИОРИТЕТ 3 „Териториални инвестиции“**
- **Приоритет за техническа помощ**

Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 година

Като приоритетни за финансиране за периода 2021 – 2027 г. по бъдещата ОПОС се идентифицират 5 области: води, отпадъци, биологично разнообразие, риск и изменение на климата и въздух.

Приоритети:

Приоритет 1 „Води“

Приоритет 2 „Отпадъци“

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“

Приоритет 5 „Въздух“

Приоритет за техническа помощ

СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА ОТ ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до отпускане на средства за подобряване на енергийните характеристики на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. При реализирането на мащабни инвестиции и финансирането на цялостни решения ролята на общинския бюджет е само допълваща спрямо общия размер на необходимия финансов ресурс.

Други възможности за насьрчаване са свързани с ЕСКО услугите, финансиране от ФЕЕВИ, финансиране от търговските банки и др.

6. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ

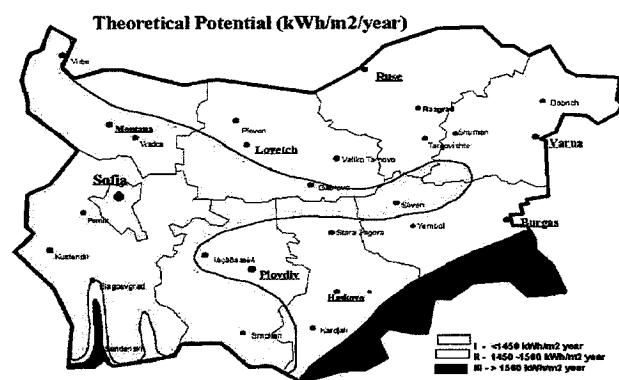
Традиционните източници на енергия имат ограничен лимит на ресурс и разпространение, както и доказано вредно въздействие върху природната среда. Възобновяемите енергоизточници са практически неизчерпаеми, без вредно въздействие

върху околната среда и имат значим принос за устойчивото развитие на страната. Опасността от глобално затопляне в последните години постави като основна цел намаляването на емисиите на парниковите газове и използването на възобновяеми енергоизточници.

6.1. Слънчева енергия

Като достъпен годишен потенциал за усвояване на слънчевата енергия може да се посочи приблизително 390 ktoe. В основата на проекта са залегнали данни от Института по метеорология и хидрология към БАН, получени от всичките 119 метеорологични станции в България, за период от над 30 години).

Средногодишното количество на слънчево грееене за България е около 2 150 часа, а средногодишния ресурс слънчева радиация е $1\ 517\ \text{kWh m}^2$. Като цяло се получава общо количество теоретически потенциал слънчева енергия падаща върху територията на страната за една година от порядъка на 13.103 ktoe. След анализ на базите данни е направено райониране на страната по слънчев потенциал и България е разделена на три региона в зависимост от интензивността на слънчевото грееене, показани на фигурата.

От гледна точка на икономическата ефективност при използване на слънчевите термични инсталации прави впечатление периода късна пролет - лято - ранна есен, където основните фактори, определящи сумарната слънчева радиация в България са най-благоприятни. Основният поток на сумарната слънчева радиация е в часовете около пладне, като повече от 70% от притока на слънчева енергия е в интервала от 9 до 15 часа, който се приема като най-активен по отношение на слънчевото грееене. За този период може да се приеме осреднена стойност на слънчевото грееене около 1 080 h,

среден ресурс на слънчевата радиация - 1 230 kWh/m² и КПД на не-селективни слънчеви панели ~66%.

Усвояването на икономически изгодния потенциал на слънчевата енергия реално може да се насочи първоначално към сгради държавна и общинска собственост, които използват електроенергия и течни горива за производство на гореща вода за битови нужди. Очаква се и значително повишаване на интереса от страна на жителите на панелни сгради, които освен мерките по подобряване на термичната изолация на сградата да инсталират и слънчеви колектори за топла вода. Увеличава се използването на слънчевите термични колектори в строителството на хотели, ресторани и др.

Слънчевата радиация, преобразувана в топлина, чрез конвенционални термични слънчеви колектори може да се насочи приоритетно към производство на гореща вода през късна пролет, лято и ранна есен.

Въпреки, че съществуват слънчеви термични системи, които могат да работят през цялата година, в момента вследствие на високата им цена, икономически ефективното им приложение трудно може да се докаже.

Дългосрочната програма за ВЕИ за следващия десетгодишен период, в частта въвеждаща използването на термични слънчеви колектори, включва общински сгради, потребяващи електроенергия или течни горива за производство на гореща вода. Добър пример за това са учебните и детски заведения на територията на община Ветово.

Реализирането на мерките в Програмата, свързани с термични слънчеви колектори, при наличие на финансова възможност може да се съчетае с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сгради общинска собственост.

При обновяването на тези сгради освен мерки по подобряване на термичната изолация, след доказване на икономическата ефективност, могат да се включат и мерки за въвеждане на термични слънчеви колектори и заместване на съществуващо отопление с такова, базирано на ВЕИ (биомаса или нейни производни).

6.2. Вятърна енергия

Масовото приложение на вятърната енергия като енергиен източник започва през 80-те години в Калифорния, САЩ. След 1988 г. тази технология навлезе и на енергийния пазар в Западна и Централна Европа.

Според последните прогнози на Европейската ветроенергийна асоциация се наблюдава тенденция на засилено развитие на използването на вятърна енергия в Европа.

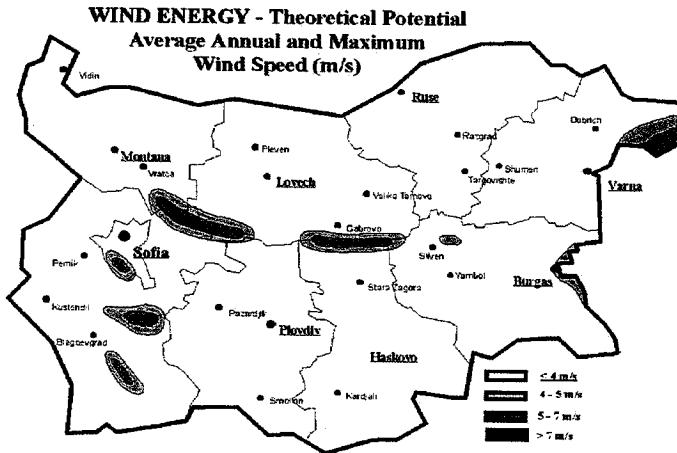
Очаква се инсталираната мощност от 28 400 MW през 2003 г. и 75 000 MW през 2010 г. да достигне 180 000 MW след 2020 г. През 2020 г. електричеството, генерирано от вятърните турбini, ще покрива нуждите на 195 милиона европейци или половината от населението на континента.

У нас вятърната енергетика има незначителен принос в брутното производство на електроенергия в страната.

На територията на България са обособени четири зони с различен ветрови потенциал, но само две от зоните представляват интерес за индустриско преобразуване на вятърната енергия в електроенергия: 5-7 m/s и >7 m/s.

Тези зони са с обща площ около 1 430 km², където средногодишната скорост на вятъра е около и над 6 m/s. Тази стойност е границата за икономическа целесъобразност на проектите за вятърна енергия. Следователно енергийният потенциал на вятъра в България не е голям.

Въз основа на средногодишните стойности на енергийния потенциал на вятърната енергия, отчетени при височина 10 m над земната повърхност, на територията на страната теоритично са обособени три зони с различен ветрови потенциал:

Община Маджарово попада в Зона А: зона на нисък ветроенергиен потенциал.

Характеристиките на тази зона са:

- Средногодишна скорост на вятъра: $< 4 \text{ m/s}$;
- Енергиен потенциал: 100 W/m^2 ; (по-малко от 1000 kWh/m^2 годишно);
- Средногодишната продължителност на интервала от скорости $\sum \tau$ 5-25 m/s в тази зона е 900 h , което е около 10 % от броя на часовете в годината (8760 h).

След извършен анализ на техническия потенциал на вятърната енергия е установено, че единствено зоните със средногодишна скорост на вятъра над 4 m/s имат значение за промишленото производство на електрическа енергия. Това са само 3,3% от общата площ на страната (нос Калиакра, нос Емине и билото на Стара Планина). Трябва да се отбележи обаче, че развитието на технологиите през последните години дава възможност да се използват мощности при скорости на вятъра $3.0 - 3.5 \text{ m/s}$.

Прогнози за развитието на вятърната енергетика в община Маджарово

Възможността за усвояване на достъпния потенциал на вятърната енергия зависи от икономическите оценки на инвестициите и експлоатационните разходи по поддръжка на технологиите за трансформирането ѝ.

Достъпният енергиен потенциал на вятърната енергия се определя след отчитането на следните основни фактори:

- силно затрудненото построяване и експлоатация на ветрови съоръжения в урбанизираните територии, резервати, военни бази и др. специфични територии;
- неравномерното разпределение на енергийния ресурс на вятъра през отделните

sezoni на годината;

- физикогеографските особености на територията на страната;
- техническите изисквания за инсталиране на ветрогенераторни мощности.

Изграждането на ветро парк за собствено ползване не би била целесъобразна инвестиция, но при евентуален инвеститорски интерес, община Маджарово би съдействала в издаването на нужните разрешителни за изграждане на съоръжението.

Бъдещото развитие на вятърната енергетика в общината в подходящи планински зони и такива при по-ниски скорости на вятъра ще зависи и от прилагането на нови технически решения.

6.3. Водна енергия

Съществен дял при покриване на върхови товари имат водоелектрическите централи, като в дни с максимално натоварване на системата използваната мощност от ВЕЦ достига 1 700-1 800 MWh..

В същото време производство на електроенергия от ВЕЦ е силно зависим от сезонните и климатични условия.

В България хидроенергийният потенциал е над 26 500 GWh (~2 280 ktoe) годишно.

Съществуват възможности за изграждане на нови хидроенергийни мощности с общо годишно производство около 10 000 GWh (~860 ktoe).

Съществуващият технически и икономически потенциал за големите ВЕЦ вече е използван или е неизползваем поради ограничения от съображения за опазване на околната среда.

Определена част от хидроенергийните обекти са малките ВЕЦ с максимална мощност до 10 MW., характеризирани с по-малки изисквания относно сигурност, автоматизиране, себестойност на продукцията, изкупна цена и квалификация на персонала. Тези характеристики предопределят възможността за бързо започване на строителството и за влагане на капитали в дългосрочна инвестиция с минимален финансов риск. Малките ВЕЦ могат да се изградят на течаци води, на питейни водопроводи, към стените на язовирите, както и на някои напоителни канали в хидромелиоративната система. Малките ВЕЦ са подходящи за отдалечени от електрическата мрежа потребители, могат да бъдат съоръжавани с българско технологично оборудване и се вписват добре в околната среда, без да нарушават

екологичното равновесие. Напоследък активно се развиват технологии за усвояване на енергийния потенциал на водни потоци с ниска скорост.

Водостопанската система на община Маджарово е представена от дейностите по водоснабдяване и канализация, както и дейността по използване и стопанисване на водохранилищата.

Общото количество на водните запаси от питейна вода е в нормите и е достатъчно за обслужване на населението.

6.4. Геотермална енергия

В световното енергийно производство от геотермални източници Европа има дял от 10% за електроенергия и около 50% от топлинното производство. Очакваното нарастващо на получената енергия от геотермални източници за Европа до 2020 г. е около 40 пъти за производство на електроенергия и около 20 пъти за производство на топлинна енергия.

В последните години все повече навлиза технологията на термопомпите. Високата ефективност на използване на земно и водно-свързаните термопомпи се очаква да определи нарастващият им ръст на използване до над 11% годишно.

Оползотворяването на геотермалната енергия, изграждането на геотермални централи и/или централизирани отоплителни системи, изисква значителни първоначални инвестиции за изследвания, сондажи, енергийни съоръжения, спомагателно оборудване и разпределителни мрежи. Производствените разходи за електроенергия и топлинна енергия са по-ниски от тези при конвенционалните технологии. Същественото е, че коефициента на използване на геотермалния източник може да надхвърли 90%, което е недостижимо при другите технологии.

Геотермален потенциал в България

По различни оценки у нас геотермалните източници са между 136 до 154. От тях около 50 са с доказан потенциал 469 MW за добиване на геотермална енергия. Основната част от водите (на самоизлив или сондажи) са нискотемпературни в интервала 20–90°C. Водите с температура над 90°C са до 4% от общия дебит.

Използването на термопомпени инсталации е възможно на цялата територия на общината. За всеки конкретен случай трябва да се правят анализи на термичните параметри и да се разработва проект, използваш най-подходящата технология.

Амортизационният период на съоръженията е около 30 години, докато използването на енергоизточника може да продължи векове.

За осъществяването на такива проекти е подходящо да се използват Публично-частни партньорства.

6.5. Енергия от биомаса

Производството на енергия от биомаса има неизползван технически достъпен потенциал. Оценката на възможностите за това производство изисква прецизен подход като се отнася за ресурси, които имат ограничен прираст и много други ценни приложения, включително осигуряване на храната на хората и кислорода за атмосферата. Затова подходът е да се включват в потенциала само отпадъци от селското и горско стопанство, битови отпадъци, малооценена дървесина, която не намира друго приложение и отпада по естествени причини без да се използва, енергийни култури отглеждани на пустеещи земи и т.н. Оползотворяването на биомаса се счита за правилна стъпка в посока намаляване на пагубното въздействие, което цивилизация оказва върху планетата. Биомасата е основен възобновяем ресурс в световен мащаб. За добиването ѝ не е необходимо изсичане на дървета, а се използва дървесният отпадък. За $\frac{3}{4}$ от хората, живеещи в развиващите се страни, биомасата е най-важният източник на енергия, който им позволява да съчетаят грижата за околната среда с тази за собствения им комфорт.

Производството на енергия от биомаса използва възобновяеми ресурси за произвеждане на цяла гама от различни видове продукти, свързани с енергията, включително електричество, течни, твърди и газообразни горива, химикали и други материали. Дървесината, като най-големият източник на биоенергия, се е използвала още от древността за производство на топлина. Но съществуват и много други видове биомаса – като дървесина, растения, остатъци от селското стопанство и лесовъдството, както и органичните компоненти на битови и индустритални отпадъци – те могат да бъдат използвани за производството на горива, химикали и енергия. В бъдеще, ресурсите на биомаса може да бъдат възстановявани чрез култивиране на енергийни реколти, като бързорастящи дървета и треви, наречени сировина за биомаса.

Поради липса на загуби при преобразуване Енергийният потенциал на биомасата в първоначално енергийно потребление се предоставя почти на 100% на крайния потребител, Делът на биомасата в крайно енергийно потребление към момента е сходен с този на природния газ.

България притежава значителен потенциал на отпадна и малоцenna биомаса (над 2 Mtoe), която сега не се оползотворява и може да се използва за енергийни цели. Производството на електроенергия от биомаса отстъпва по икономически показатели на вносните и евтините местни въглища, ядрената и водната енергия. Неизползваните отпадъци от дърводобива и малоценната дървесина, която сега се губи без да се използва могат да бъдат усвоени само след раздробяване на трески или преработване в дървесни брикети или пелети след пресоване и изсушаване.

Към настоящия момент в община Маджарово масово дървата за огрев се използват за директно самостоятелно изгаряне и комбинирано с въглища в печки, с нисък КПД (30-40%). Броят на употребяваните в домакинствата съвременни котли е все още незначителен поради ограничени финансови възможности. Използването на съвременни котли може да повиши до два пъти полезното количество топлина, получавано от дървата за огрев, което е равностойно на двукратно увеличаване на потенциала, без да се увеличава потреблението. Заедно с тенденцията за увеличаване употребата на дърва за огрев за отопление в бита, интерес представляват и по-мащабни проекти с по-мощни и съвременни инсталации за изгаряне. Много изгодно е и заместването на течни горива, използвани за отопление в училища, болници и други консуматори в сферата на услугите.

Освен намаляване емисиите на вредни вещества в атмосферата, използването на биомасата, като по-евтино гориво, във всички споменати обекти, ще доведе до икономия на средства, които могат да бъдат използвани за изплащане на направените инвестиции в необходимите съоръжения и за подобряване на топлинния комфорт в тези сгради.

6.6. Използване на биогорива в транспорта

Все още на биогоривата се гледа като на алтернатива на конвенционалните горива.

По-широкото използване на биогорива в транспорта е част от пакета мерки, необходими за постигане целите на Протокола от Киото. Увеличената употреба на

биогорива в транспорта е един от инструментите, чрез които Общността може да намали използването на вносните горива и енергия, а оттук да обезпечи сигурността на енергийните доставки в средносрочен и дългосрочен план.

Постоянно нарастващите цени на изкопаемите горива, тяхната практическа изчерпаемост и глобалните цели за намаляване емисиите на парникови газове и опазване на околната среда, поставят биогоривата на една нова позиция – горива на бъдещето. Те се получават, чрез обработка на биомаса, която от своя страна е възобновяем източник. Биогоривата могат да заместят директно изкопаемите горива в транспортния сектор и да се интегрират в системата за снабдяване с горива.

Биогоривата в чиста форма или като смеси могат да бъдат изгаряни в съществуващите моторни превозни средства, като се използва вече изградената система за разпространение на горива за моторните превозни средства. Смесването на биогорива с нефтопродукти позволява редуцирането на потенциалните разходи в системата за разпространение в Общността.

Биодизелът, като алтернатива на конвенционалното дизелово гориво е един много перспективен продукт.

Най-големите предимства на това гориво са: добиване от ежегодно възобновяими източници; на практика не замърсява околната среда!

Биоетанол представлява биогориво в течно агрегатно състояние, получено от растителна маса, чрез процес на ферментация на въглехидрати (например брашно от зърнени култури, картофено нишесте, захарно цвекло и захарна тръстика). Произвежда се от царевица, ечемик, захарна тръстика и др. Предимствата на биоетанола са, че той е възобновяем енергиен източник, дава по-добри резултати чрез високото число на октана и ефективната работа на двигателя. Намалява вредните емисии отделяни в атмосферата и запазва образуването на озон. Биоетанола е без токсични съставни части и без съдържание на сяра и има безотпадно производство.

6.7. Използване на енергия от възобновяими източници в транспорта.

За момента използване на енергия от възобновяими източници в транспорта е икономически неоправдано.

7. ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ (НПДЕВИ)

7.1. Административни мерки:

- Съобразяване на общите и подробните градоустройствени планове за населените места в общината с възможностите за използване на енергия от възобновяеми източници.
- Минимизиране на административните ограничения пред инициативите за използване на енергия от възобновяеми източници.
- Подпомагане реализирането на проекти на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници.
- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови.
- Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради.
- Постепенна подмяна на остателия и амортизиран автопарк.
- Подпомагане изграждането на ветроенергийни паркове от частни инвеститори.
- Осигуряване на участие в обучение по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация работещи в областта на енергийната ефективност.
- Модернизация на електропреносната мрежа в Общината.
- Ремонт и поддръжка на електропреносната мрежа.
- Изграждане и експлоатация на системи за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.
- Стимулиране производството на енергия от биомаса.
- Намаляване на разходите за улично осветление.
- Подмяна на съществуващото остатяло улично и обществено осветление с енергоспестяваща отговаряща на съвременните изисквания.

7.2. Финансово – технически мерки:

7.2.1. Технически мерки:

- Мерките, заложени в Програмата на община Маджарово за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници ще се съчетават с мерките, заложени в Националната Програма.

- Стимулиране изграждането на енергийни обекти за производство на енергия от ВЕИ върху покривните конструкции на сгради община собственост и/или такива със смесен режим на собственост.
- Изграждане на системи за улично осветление в населените места с използване на енергия от възобновяеми източници, като алтернатива на съществуващото улично осветление.
- Търсене на резерви за улично осветление от ВЕИ на съществуващи паркове и градини на територията на община Маджарово.
- Стимулиране на частни инвеститори за производство на енергия, чрез използване на биомаса от селското стопанство по сектори – земеделие и животновъдство.

7.2.2. Източници и схеми на финансиране:

При провеждането на предвидените мерки се извършват следните действия:

- Прогнозиране на общинския бюджет за периода на действие на програмата.
- Преглед на очакванията за промени в националната и общинска данъчна политика и въздействието им върху - приходите на общината и проучване на очакванията за извънбюджетни приходи на общината.
- Използване на специализирани източници като: оперативни програми, кредитни линии за енергийна ефективност и възобновяема енергия(ЕБВР), Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници”, Национална схема за зелени инвестиции (Национален доверителен фонд), договори с гарантирани резултати(ЕСКО договори или финансиране от трета страна).

Основните източници за финансиране са:

- Държавни субсидии
- Републикански бюджет
- Общински бюджет
- Собствени средства на заинтересованите лица
- Договори с гарантиран резултат
- Публично частно партньорство
- Финансиране по Оперативни програми
- Финансови схеми по Национални и Европейски програми

-Кредити с грандовеи по специализираните кредитни линии

8. ПРОЕКТИ

През последните години в Община Маджарово са осъществени редица енергоефективни мероприятия, които освен че водят до съществени икономии на средства за енергийно обезпечаване на структурите, спомогат и за подновяване както на материално техническата база и енергийното оборудване, така и на сградния фонд.

Тук можем да дадем следните примери:

1. Административна сграда община Маджарово
2. СОУ „Димитър Маджаров“ – гр. Маджарово
3. Детска градина „Лиляна Димитрова“ – гр.Маджарово
4. Сградата на стария съвет – гр.Маджарово
5. Културен дом – гр.Маджарово
6. Ученически стол – гр.Маджарово
7. Кметство с.Селска полана и др.

С проектите се цели осигуряване на високо ниво на енергийна ефективност на сградите, допринасяща за устойчиво местно развитие на община Маджарово.

През периода на действие на програмата, община Ветово ще заложи на следните приоритети свързани с Енергийната ефективност и ВЕИ:

Приоритет № 1: Намаляване на консумацията на енергия в общинския сектор, чрез въвеждането на енергоспестителни мерки и използване на ВЕИ.

Цел 1: Намаляване на консумацията на енергия като цяло в общинския сектор

Очаквани резултати:

- a) Намаляване на разходите на горива и енергия с 5 % годишно;
- б) Намаляване емисиите от CO₂ с 5% годишно и постигнат екологичен ефект;
- в) Подобрен комфорт на обитаване в обновените сгради;

Инвестиционни проекти:

- 1.1. Инсталиране на термосоларни инсталации за топла вода на общински сгради с целогодишно използване (общинска администрация, детски и социални заведения и др.).
- 1.2. Инсталиране на фотоволтаични инсталации за производство на ток за собствени нужди върху общински сгради.

1.3. Продължаване въвеждането на енергоспестяващи мерки и ВЕИ в общински сгради в това число:

- Библиотеката в гр.Маджарово
- Кметството в с.Горни Главанак
- Кметството с.Златоустово
- Кметство с.Тополово
- Комплексна сграда с.Бориславци
- Кметство с.Долно Съдиево
- Кметство с.Сеноклас
- Училище с.Долно Съдиево

1.4. Продължаване модернизацията на уличното осветление в община община Маджарово, в това число:

- гр.Маджарово
- с.Бориславци
- с.Долни Главанак
- с.Тополово
- с.Горни Главанак
- с.Ръженово
- с.Долно Съдиево

За изброените населени места са изгответи доклади /обследвания/ за енергийна ефективност на улично осветление.

1.5. Подмяна на котлите с течно гориво (нафта, мазут), твърдо гориво (дърва, въглища) и печките с твърдо гориво с пелети, газ.

Приоритет № 2: Намаляване на консумацията на енергия от изкопаеми горива в частния сектор, чрез използване на ВЕИ.

Цел 2.: Насърчаване на използването на ВЕИ в жилищата на територията на общината.

Очаквани резултати:

- a) Намаляване на годишния разход на енергия от населението средно с 3% годишно;
- б) Намаляване на емисиите парникови газове и постигане на екологичен ефект;

в) Подобрен комфорт на обитаваните сгради.

Неинвестиционни дейности:

Провеждане на общинска информационна кампания за:

- насърчаване на използването на ВЕИ жилищни сгради, особено термосоларни колектори, икономически и екологични ползи;
- информиране на жителите на общината за възможни финансови схеми за реализиране на частни проекти ВЕИ;

Приоритет № 3: Повишаване на използването на ВЕИ от местния бизнес

Цел 3.1.: Насърчаване на използването на ВЕИ в предприятията на територията на общината.

Очаквани резултати:

- а) Намаляване на консумацията на енергия в промишления сектор с 10%;
- б) Намаляване на емисиите парникови газове и постигане на екологичен ефект;
- в) Повишаване на конкурентоспособността на бизнеса.

Инвестиционни проекти:

- 3.1.1. Изграждане на термосоларни инсталации за топла вода.
- 3.1.2. Изграждане на отоплителна централа на биомаса.

Цел 3.2: Насърчаване на бизнеса и привличане на инвеститори за изграждане на ВЕИ инсталации територията на общината.

Неинвестиционни дейности:

- 3.2.1. Популяризиране на потенциала на ВЕИ в общината,
- 3.2.2. Популяризиране на източници за финансиране на ВЕИ проекти.
- 3.2.3. Привличане на инвеститори и създаване на ПЧП.

Инвестиционни проекти:

- 3.2.4. Изграждане на фотоволтаични паркове на територията на общината
- 3.2.5. Изграждане на централа на биомаса

Приоритет № 4: Въвеждане на система за управление на енергията на територията на общината, включително ВЕИ.

Цел 4.1: Изграждане на общински капацитет с кадри, специализирани в сферата на ЕЕ и ВЕИ.

Очаквани резултати:

- а) Обучени общински ръководители и специалисти за работа в общинската администрация в областта на ЕЕ и ВЕИ.
- б) Основаване на общинско звено (или обособена дейност) по ЕЕ и ВЕИ с обучени специалисти за работа в него.

Неинвестиционни дейности:

- 4.1.1. Осъществяване на обучения на общински ръководители и специалисти в сферата на ЕЕ и ВЕИ за работа в общинската администрация.

Цел 4.2. Мобилизиране на обществена подкрепа за изпълнение на плана по ЕЕ и програма за ВЕИ на основата на широко партньорство с бизнеса и организации на гражданското общество.

Очаквани резултати:

- а) Осигурена широка обществена подкрепа за изпълнението на плана по ЕЕ и общинската програма за устойчиво използване на ВЕИ на територията на община Ветово.
- б) Установено трайно партньорство между Общинска администрация, бизнеса и гражданите.
- в) Въведена система за енергийно управление на територията на общината.

Неинвестиционни дейности:

4.2.1. Подготовка и провеждане на разяснятелна кампания сред населението и местния бизнес за целите на общинските програми по ЕЕ и ВЕИ и за необходимостта от партньорство между участниците в нейното изпълнение.

4.2.2. Въвеждане на постоянно наблюдение, анализ и оценка на състоянието на изпълнението на общинските програми по ЕЕ и ВЕИ и публикуване на периодични информации.

9. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА ОТ РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ

Наблюдението и отчитането на общинските програми се извършва от общинските съвети, които определят достигнатите нива на потребление на енергия от възобновяеми източници на територията на общината, вследствие изпълнението на Програмата, пред Областния управител и Изпълнителния директор на АУЕР.

За успешния мониторинг на програмите е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатите резултати, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите.

Нормативно е установено изискването за предоставяне на информация за изпълнението на общинските програми за наследяване използването на енергия от възобновяеми източници (чл. 8, ал. 2 от Наредба № РД-16-558 от 08.05.2012 година).

Реализираниите и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени, чрез количествено и/или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето и изпълнението на Програмата за наследяване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2020 – 2029 г. на територията на община Маджарово е важен инструмент за регионалното пролагане на държавната енергийна и екологична политика.

Изпълнението на програмата ще спомогне за изграждането на устойчива енергийна политика на местно равнище, ще подобри координацията между различните структурни звена при решаване на проблемите по наследяване използването на възобновяеми източници, ще изясни икономическите, екологичните и социални аспекти при усвояване потенциала на енергията от възобновяеми източници, ще повиши нивото на информираност на населението и за използването на енергията от възобновяеми източници.

Настоящата програма като стратегически документ с отворен характер може да бъде изменяна, допълвана и актуализирана в целия си срок на действие в зависимост от наличието на нови данни, промяна в текущите обстоятелства, в инвестиционните намерения и възможностите за финансиране на заложените цели.